

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DLXXVII. ad annum DXC.

Parisiis, 1644

Indictione X. Anno Ordinationis Eivs II. Mense Septembri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15221

GREGORII MAGNI PAPÆ I.
EPISTOLARVM LIBER II.

INDICTIONE X. ANNO ORDINATIONIS EIVS II.

Mense Septembri.

Temporibus papæ Gregorii, consularus Mauricii Augusti anno septimo, depositus est Laurentius, qui primus fuerat in ordine diaconi sedis apostolicæ, propter superbiam & mala sua quæ tacenda diximus, & factus est archidiaconus Honoratus coram omnibus presbyteris & diaconibus, notariisque, subdiaconibus, vel cuncto clero in basilica aurea.

Charta quæ relicta est de litania maiore in basilica sanctæ Mariæ.

SOLENNITAS annuæ deuotionis nos, filii dilectissimi, admonet, vt litaniam, quæ maior ab omnibus appellatur, sollicitis ac deuotis debeamus, auxiliante Domino, mentibus celebrare, per quam a nostris excessibus, eius misericordiæ supplicantes, purgari aliquatenus mereamur. Considerare etenim nos cõuenit, dilectissimi, quam variis continuisque calamitatibus pro nostris culpis atque offensionibus affligamur, & qualiter item cælestis pietatis nobis subinde medicina subueniat. Sexta igitur feria ueniente a titulo beati Laurentii martyris, qui appellatur Lucinæ, egredientes ad beatum Petrum apostolorum principem, Domino supplicantes cum hymnis & canticis spiritalibus properemus, vt ibidem sacra mysteria celebrantes, tam de antiquioribus quam de presentibus beneficiis pietati eius, in quantum possumus, referre gratias mereamur.

EPISTOLA I.

GREGORII PAPÆ I.

AD PETRVM NOTARIVM.

De monachis in monasterio sancti Michaelis.

Gregorius Petro notario.

MONASTERIVM sancti archangeli, quod Tropeis est constitutum, indicante presentium portitore, victus habere necessitatem didicimus. Ideoque experientia tua dili-

diligenter inuigilet: & si eiusdem loci monachos bene se tractare noueris, in quibus eos necessitatem habere manifesta veritate patuerit, eis subuenire hac auctoritate suffultus modis omnibus festinabis, sciturus tuis rationibus, quidquid nostra præceptione præbueris, imputandum. Sed & terrulam ecclesiæ nostræ vicinam, quam solidum vnum & tremisses duos pensitare asserunt, si ita est, sibi libellario nomine ad summam tremissis vnus habere concede. Studii ergo tui sit hæc omnia ita complere, si, sicut diximus, eius loci monachi in Dei seruitio, sicut decet, solerter perstiterint.

EPISTOLA II.

GREGORII PAPÆ I.

AD PRÆIECTITIVM EPISCOPVM NARNIENSEM.

De mortalitate, & conuersione Longobardorum.

Gregorius Præiectitio episcopo Narniensi.

PERVENIT ad nos, peccatis imminentibus, in ciuitate vestra Narniensi mortalitatem omnino grassari: quæ res nos nimis affixit. Quamobrem salutantes fraternitatem tuam modis omnibus suademus, vt a Longobardorum siue Romanorum, qui in eodem loco degunt, admonitione siue exhortatione nulla ratione cessetis, & maxime a gentilium & hæreticorum, vt ad veram rectamque fidem catholicam conuertantur. Sic enim aut diuina misericordia pro sua eis forsitan conuersione & in hac vita subueniet, aut si eos migrare contigerit, a suis, quod & magis optandum est, transient facinoribus absoluti.

Ioan. diae.
libro 2. cap.
50.

EPISTOLA III.

GREGORII PAPÆ I.

AD NEAPOLITANOS.

De episcopo eligendo.

Gregorius clero, & nobilibus, ordini & plebi consistentibus Neapoli.

QVAMVIS spiritualium sincera deuotio filiorum pro matre ecclesia nullius adhortationis indigeat, ne tamen se neglectam existimet, epistolari debet alloquio prouocari. Propter quod dilectionem vestram commonitio-

Concil. Tom. 13.

Hh

ne paternæ caritatis aggredior, vt profusis lacrymis redemptori nostro vnanimiter gratias referatis, qui sub tam peruerso doctore vos per auia gradientes ad iter rectum perduxit, & tam indigni pastoris crimina publicauit. Demetrius siquidem, qui nec ante episcopus dici meruerat, tantis ac talibus nequitiis inuentus est inuolutus, vt si secundum suorum qualitatem facinorum iudicium sine misericordia recepisset, diuinis mundanisque legibus durissima procul dubio fuerit morte plectendus. Sed quia poenitentia reseruatus, sacerdotii honore priuatus est, ecclesiam Dei sine ductore diu vacare non patimur: quia & canonicis regulis est constitutum, vt defuncto vel sublato pastore, diu sacerdotio priuari ecclesia non debeat. Ideoque caritatem vestram scriptis præsentibus duxi necessario commonendam, vt ad eligendum pontificem nec mora, nec discordia, quæ consuevit scandala generare, proueniat. Sed talem vobis cum omni sollicitudine personam exquirite, in qua & omnium adunata possit gaudere concordia, & sacris nullo modo Canonibus respauatur, quatenus officium quod nefandissimum hominum male gerendo polluerat, quisquis ille per Dei gratiam fuerit ordinatus, ipso quoque suffragante, digna valeat administratione complere.

EPISTOLA IV.

GREGORII PAPÆ I.

AD MAXIMIANVM EPISCOPVM.

Præcepit vice sua esse super omnes ecclesias Siciliae.

*Gregorius Maximiano episcopo Syracusano.*Ioan. diac.
libro 3. cap.
25.

MANDATA cælestia efficacius gerimus, si nostra cum fratribus onera partiamur. Proinde super cunctas Siciliae ecclesias reuerendissimum te virum Maximianum fratrem & coepiscopum nostrum vices sedis apostolicæ ministrare decernimus, vt quisquis illic religionis habitus censetur, fraternitati tuæ ex nostra auctoritate subiaceat: quatenus eis non sit necessarium, post hæc, pro paruis ad nos causis tanta maris spatia transmeando peruenire: sed si qua fortasse difficulta existunt, quæ fraternitatis tuæ iudicio nequaquam dirimi possint, hæc solummodo

nostrum iudicium flagitent, vt subleuati de minimis, in causis maioribus efficacius occupemur. Quas videlicet vices non loco, sed personæ tribuimus: quia ex transacta in te vita didicimus, quid etiam de subsequenti tua conuersatione præsumamus.

Mense Decembri, indictione decima.

EPISTOLA V.

GREGORII PAPÆ I.

AD CANDIDVM EPISCOPVM DE VRBE VETERI.

Ægrotis quæ ab ecclesia consueta perceperunt neganda non esse.

Gregorius Candido episcopo de Vrbe veteri.

CVM percussio corporalis imminet, vtrum pro purgatione, an pro vindicta contingat, Dei in hoc iudicium ignoratur: & ideo non debet a nobis addi flagellatis afflictio, ne nos culpæ, quod absit, offensa respiciat. Et quia præsentium lator Calumniosus pro hac percussione quam sustinet consueta sibi commoda ab ecclesia vestra asserit negari, idcirco fraternitatem tuam præsentibus hortamur epistolis, quatenus nihil eum ad percipienda quæ consueta sunt hæc ægritudo debeat impedire: quia diuersis in ecclesia militantibus, varia, sicut nosti, sæpe cõtingit infirmitas. Et si hoc fuerint exemplo deterriti, nullus de cetero qui ecclesiæ militet poterit inueniri: sed secundû loci eius ordinem quæque ei, si sanus esset, poterant ministrari, de ipsa exiguitate, quæ ecclesiæ potest accedere, fraternitas tua diuini contemplatione iudicii ægrotanti præbere non desinat, quatenus in huius rei administratione ad eleemosynã potius videaris quæ sunt consueta exoluendo conuertere.

Grat. 7. qu. 1. cap. 2.

Ioan. diac. libro 4. cap. 33.

EPISTOLA VI.

GREGORII PAPÆ I.

AD NEAPOLITANOS.

De eligendo Paulo episcopo.

Gregorius ordini & plebi consistenti Neapoli.

QVALE de Paulo fratre & coepiscopo nostro habeat caritas vestra iudicium, directa a vobis relatio pa-

Concil. Tom. 13.

Hh ij

refecit. Quem quoniam ita estis in paucis diebus expecti, ut eum cardinalem habere desideretis episcopum, gratulamur. Sed quia summis in rebus citum non oportet esse consilium, & nos quid fiendum sit, matura subinde Christo adiuuante deliberatione disponimus, & vobis melius tractu temporis qualem se exhibeat, innotescet. Ideoque, filii dilectissimi, prædicto viro, si eum vere diligitis, obedite, deuotisque ad eum mentibus occurrence pacifica conuenite, quatenus ita vos ad alterutrum dilectio mutæ caritatis astringat, ut inimicus sæuendo circumuolans in nullo viam nanciscatur ad vestram diffoeciandam vnanimitatem, qua subrepat. Præfatum quoque episcopum dum fructum animarum, quem desideramus Deo nostro, ipso quoque suffragante facere senserimus, quidquid post hæc de eius persona vestroque desiderio cordi nostro inspiratio diuina ministrauerit, faciemus.

EPISTOLA VII.

GREGORII PAPÆ I.

AD PAVLVM EPISCOPVM NEAPOLITANVM.

De officio sacerdotali.

Gregorius Paulo episcopo Neapolitano.

Si sacerdotale quod suscepimus secure ministramus officium, & diuinum adiutorium, & dilectio nobis spiritualium aderit sine dubio filiorum. Propterea ita se fraternitas tua in cunctis studeat exhibere, quatenus testimonium quod de ea Neapolitanæ ciuitatis clerus, nobilitas simul habet & populus, bonitatis tuæ roboretur augmento. Sic ergo te in præfati populi adhortatione assidua debes occupatione constringere, ut verbi tui fructum, quem ex eis fueris operatus, in suis horreis diuinus condat agricola. Quousque vero de iis quæ a nobis prædicti filii nostri fienda depostulant, reuelante Domino, deliberare possimus, clericos ex laicis ordinari, nec non & manumissiones apud te in eadem ecclesia solenniter celebrari concedimus. Consuetudines autem cleri superscriptæ ecclesiæ & presbyterorum te volumus sine cunctatione persoluere. In cuius etiam instructione ita diligenter inuigila, quatenus

ab incongruis vel illicitis omnibus abstinentes, in Deino-
stri seruitium digno obsecundationis ministerio te quo-
que hortante consistant.

Mense Ianuario, indictione decima.

EPISTOLA VIII.

GREGORII PAPÆ I.
AD NEPESINOS.

De Leontio illuc transmissio, vt ei obediant.

Gregorius clero, ordini, & plebi consistenti Nepæ.

LEONTIO viro clarissimo presentium portitori curam
solicitudinemque ciuitatis iniunximus, vt in cunctis
inuigilans quæ ad vtilitatem vestram, vel reipublicæ per-
tinere dignoscet, ipse disponat. Ideoque dilectionem ve-
stram scriptis presentibus admonemus, quatenus ei exhi-
bere obedientiam in omnibus debeatis, nec quisquam
vestrum eum pro vestra vtilitate tractantem existimet
contemnendum: quia quisquis congruæ ordinationi eius
restiterit, nostræ resultare dispositioni cognoscetur. Qui-
cumque vero eum in iis quæ supra retulimus audierit,
nos audiet. Si quis autem, quod non credimus, eum
post hanc admonitionem nostram contemnendum pu-
tauerit, ad suum procul dubio sciat pertinere periculum.

EPISTOLA IX.

GREGORII PAPÆ I.

AD CASTORIVM EPISCOPVM ARIMINENSEM.

De oratorio sanctæ Crucis consecrando.

Gregorius Castorio episcopo de Arimino.

TIMOTHEA illustris femina petitoria nobis insinuatio-
ne suggessit, quod habetur in subditis, intra ciuita-
tem Ariminensem in loco iuris sui oratorium se pro sua de-
uotione fundasse, quod in honorem sanctæ Crucis deside-
rat consecrari. Et ideo, frater carissime, si in tuæ ciuitatis
iure memorata constructio consistit, & nullum corpus
ibidem constat humatum esse, percepta primitus dona-
tione legitima, id est, totius facultatis eius excepta fami-

lia, prius mobilium vel immobilium, seque mouentium vnciiis octo retento sibi vsufructuario diebus via sua, gestisque municipalibus alligatam, prædictum oratorium absque Missis publicis solenniter consecrabis, ita vt in eodem loco nec futuris temporibus baptisterium construat, nec presbyterum constituas cardinalem. Et si Missas forte maluerit fieri sibi, a dilectione tua presbyterum noverit postulandum, quatenus nihil alias a quolibet sacerdote alio vllatenus præsumatur. Sanctuaria vero suscepta sui cum reuerentia collocabis.

EPISTOLA X.

GREGORII PAPÆ I.

AD IMPORTVNVM EPISCOPVM.

Transmittit Dominicum presbyterum.

Gregorius Importuno episcopo.

EA quæ provide disponuntur fraternitatem tuam credimus libenter amplecti. Et quia ecclesiam sanctæ Mariæ quondam Campisonis in tua parochia positam presbytero vacare cognouimus, præsentium portitorẽ Dominicum presbyterum in eadem ecclesia vt præesse debeat nos scito deputasse. Ideoque fraternitas tua ei emolumenta eiusdem ecclesiæ faciat sine cunctatione præstari, & decimæ fructus indictionis, qui iam præcepti sunt, prædicto viro fac sine mora restitui: quatenus eiusdem ecclesiæ vtilitates, cuius emolumenta consequitur, Deo adiutore solicite valeat procurare.

EPISTOLA XI.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM VELLITRANVM.

Episcoporum sedes ex vno in alium tutiorem locum transferuntur.

Gregorius Ioanni episcopo Vellitrano.

Ioan. diac.
lib. 3. cap. 1.
Tur. lib. 3.
cap. 189.
Grat. 7. q. 1.
cap. 44.

TEMPORIS qualitas admonet, episcoporum sedes antiquitus certis ciuitatibus constitutas, ad alia quæ securiora putamus eiusdem diœceseos loca transponere; quo & habitatores nunc degere, & barbaricum possint pe-

riculum facilius declinare. Propterea te Ioannem fratrem, coepiscopumque nostrum Vellitrensis ciuitatis, sedemque tuam in loco quondam Harenata, ad sanctum Andream apostolum, præcipimus exinde transmigrari, quatenus & ab hostilitatis incurfu liberior existere valeas, & illic consuetudinum solennium festa disponas.

EPISTOLA XII.

GREGORII PAPÆ I.

AD PAVLVM EPISCOPVM NEAPOLITANVM.

Committit ei ecclesiam Neapolitanam, scribitque de persona Petri.

Gregorius Paulo episcopo.

AD hoc fraternitatem tuam Neapolitanæ ecclesiæ ad præsens præesse constitui, vt quosque potuisses, sua foria ad Deum prædicatione conuerteres. Et dum tota te oporteat hoc intentione peragere, priusquam hunc Domini fructum opereris, reuerti festinas, petisque a me vt celeriter eandem debeam ecclesiam ordinare, dum meus non sit animus in hac re otiosus. Sed quia vtilitates eius summa cupio firmitate vallare, diuturna de hoc necesse habeo deliberatione tractare, vt eas digna possim ordinatione, Christo reuelante, disponere. Interea ergo fraternitas tua ita inuigilare animarum lucris studeat, vt iudicium quod de te habeo operationis tuæ roboretur effectu. De persona verò Petri diaconi quæ scripisti, omnia mihi Theodorus vir consularis nunc indicauit. Et ideo postquam tibi adherere, & ecclesiasticis eum vtilitatibus tua testificatione studere cognoui, nullius debet aduersitatem vel inimicitias formidare, sed quanto sibi alios inuidere perpendit, tanto vigilantius, vt ei nihil nocere valeant, in vtilitatibus ecclesiæ, & Dei seruitio perseueret. Fraternitas autem tua pro eius persona post hoc non debet esse suspecta, quia apud me nulla subreptio locum inueniet.

Liparitanam ecclesiam sua auctoritate commendat.

Gregorius Paulino episcopo.

SCIRE te volumus, quia Maximiano fratri & coepiscopo nostro scripsimus, vt fraternitatem tuam ecclesie Liparitanæ ex nostra auctoritate præesse constituat. Cui te modis omnibus obedire necesse est, eiusque te ecclesie vtilitatibus præcipimus decenter insistere, & quæque eius commoditatibus agnoueris oportere, te volumus sine cunctatione peragere. Ecclesiam vero Tauritanensem, quotiens opportunum tempus * credideris, visitabis. Ita ergo fraternitas tua hæc omnia implere festinet, vt & sui præsentia Liparitanam salubriter disponat ecclesiam, & visitationis studio Tauritanensem ecclesiam congregare & fouere non desinat.

Data mense Martii, indictione decima.

De Honorato archidiacono in locum suum restituendo.

Gregorius Natali episcopo Salonitano.

Grat. dist.
44. cap. 3.
luc. p. 6. c.
204. Bur.
lib. 1. c. 130.

MVLTIS ab vrbe tua venientibus, frater carissime, didici, pastoralis cura derelicta, solis te conuiuio occupatum. Quæ audita non crederem, nisi hæc actionum tuarum experimentis approbarem. Nam quia nequaquam lectioni studeas, nequaquam exhortationi inuigiles, sed ipsum quoque vsum ecclesiastici ordinis ignores, hoc est in testimonium, quod eis sub quibus es positus reuerentiam seruare nescis. Cum enim sanctæ memoriæ defensoris mei fueris scriptis prohibitus, ne contra Honoratum archidiaconum tuum dolorem tam longæ ingratitude in corde retineres, cumque a me sæpe correptus fueris, & hæc tibi summopere fuerint interdicta, & mandata

Dei

Dei negligens, sed & scripta nostra contemnens, præfatum Honoratum archidiaconum tuum, quasi ad fortiorem honorem prouehēs, conatus es callida arte degradare. Vnde actum est, vt eo de archidiaconatus loco summoto alium accereres qui tuis moribus obtemperare potuisset, cum præfatus vir pro nulla tibi re, vt arbitror, displicuit, nisi quod vasa sacra & velamina tuis te parentibus dare prohibebat. Quam causam subtili voluimus & nunc ego, & tunc sanctæ memoriæ decessor meus indagacione discutere: sed tu tuorum tibi actuum conscius personam ad iudicium instructam transmittere distulisti. Proinde fraternitas tua vel post frequentatam totiens admonitionem a culpæ suæ errore resipiscat, & præfatum Honoratum in suum mox, vt mea scripta susceperit, locum suscipiat. Quod si forte facere distuleris, vsū tibi pallii, qui ab hac sede concessus est, noueris esse sublatum. Si vero etiam amisso pallio in eadem pertinacia adhuc persisteris, dominici corporis ac sanguinis te scias participatione esse priuatum. Post quæ iam necesse est vt causas tuas subtilius indagantes, an in episcopatu ipso persistere debeas summa cura atque inquisitione debeamus tractare. Eum vero, qui contra iustitiæ regulam in archidiaconatum alterius se prouehi consensit, ab eiusdem archidiaconatus honore deponimus. Qui si vltcrius in loco eodem ministrare præsumperit, se participatione communionis sacre nouerit esse priuatum. Tu igitur, frater carissime, nequam nos amplius prouoces, ne duos valde in asperitate sentias, quos erga te positos in caritate contemnis. Restituto igitur loco suo Honorato archidiacono, instructam personam sub festinatione trans mitte, qui mihi hoc debere ex ratione fieri suis possit allegationibus demonstrare. Eundem namque archidiaconum ad nos venire decreuimus; vt quidquid iustum, quidquid omnipotenti Deo placitum fuerit, cognitis assertionibus partium decernamus. Nos enim nullum pro personali amore defendimus, sed auctore Deo normam iustitiæ, postposita cuiuslibet personæ acceptione, custodimus.

Grat. 7. q. 1.
cap. 40. luo
p. 5. cap.
357.

EPISTOLA XV.

GREGORII PAPÆ I.

AD EPISCOPOS DALMATIÆ.

De Natali episcopo, & Honorato archidiacono e suo loco honoris causa deiecto.

Gregorius vniuersis episcopis per Dalmatiam constitutis.

FRATERNITATEM vestram licet desideremus scriptis dif-
currentibus frequenter visitare, tamen præterea, cum
res exigit, vtraque cupimus negotii vnus occasione per-
soluere, vt & fraternos de visitatione releuemus animos,
& quæ superueniunt, ne mentem possint ignorata confun-
dere, subtilius explicemus. Frater itaque noster Natalis
Salonitanæ ciuitatis episcopus, cum Honoratum archi-
diaconum sedis suæ ad ordinem presbyteratus vellet
prouehere, ac deinceps ille ad sublimiorem gradum cre-
scere declinaret, a sanctæ memoriæ decessore meo missa
supplicatione poposcerat, ne ad hunc ordinem inuitus ac-
cederet. Hoc enim fieri sibi non prouehendi gratia, sed
causa ingratitude perhibebat. Pro qua re tunc iam san-
ctæ memoriæ decessor noster scripta Natali fratri coepi-
scopoque nostro direxerat, interdicens ne prædictum Ho-
noratum archidiaconum inuitum proueheret, neve do-
lorem conceptæ ingratitude in corde suo retineret.
Cumque & a nobis sæpe correptus fuerit, & hæc eisdem
summopere fuerint interdicta, non solum mandata Dei
negligens, sed & scripta nostra contemnens, præfatum ar-
chidiaconum, vt dicitur, contra morem quasi ad fortiorem
honorem prouehens, conatus est callide degradare. Vnde
actum est vt eo de archidiaconatus loco submoto, alium
adscisceret, qui in loco depositi archidiaconi ministraret.
Quem scilicet Honoratum arbitramur antistiti suo pro-
pterea displicere potuisse, quod eum vasa sacra suis dare
parentibus prohibebat. Quam causam & tunc sanctæ me-
moriæ decessor meus, & nunc ego subtili voluimus inda-
gatione discutere: sed is ipse sibi conscius, personam ad
iudicium postposuit destinare, ne actuum eius discussa
potuisset veritas apparere. Nos itaque tot iam scriptis ad-
monitum, & hætenus pertinaciter obstinatum, scriptis

iterum directis per præsentium latorem curauimus admonendum, quatenus Honoratum archidiaconum coniungente statim præsentium latore in priore loco susciperet. Qui iam obdurato adhuc corde contumaciter ad eundem reuocare gradum si forte postponeret, vsu eum pallii, qui ab hac sede concessus est, pro contumacia tot vicibus admitta priuari præcipimus. Si vero etiam amisso pallio adhuc in eadem pertinacia perseverauerit, a dominici quoque corporis ac sanguinis eum participatione submoueri. Æquum enim est vt asperos de iustitia sentiat, quos erga se positos in caritate contempnit. Nos itaque nec nunc quidem a iustitiæ, quam præfatus antistes despexit, semita deuiamus: sed restituto in locum suum eo cuius nobis culpa minime patuit, præcipimus Natalem episcopum instructam ad nos debere dirigere personam, quæ rectam eius esse intentionem suis possit nobis allegationibus demonstrare. Nam & eundem archidiaconum venire fecimus, vt quidquid iustum, quidquid omnipotenti Deo placitum fuerit, cognitis assertionibus partium discernamus. Nullum namque pro personali amore defendimus, sed auctore Deo normam iustitiæ, postposita cuiuslibet acceptione personæ, custodimus.

EPISTOLA XVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD ANTONINVM SVBDIACONVM.

De Natali episcopo, & Honorato archidiacono.

Gregorius Antonino subdiacono.

HONORATVS archidiaconus ecclesiæ Salonitanæ, a sanctæ memoriæ decessore meo missa supplicatione poposcerat, vt ab antistite suo inuitus prouehi ad fortioris gradus ordinē contra morem nullatenus cogeretur. Hoc enim fieri sibi non prouehendi gratia, sed causa ingratitude perhibebat. Pro qua re tunc iam sanctæ memoriæ decessor noster scriptis suis Natali fratri coepiscopoque nostro interdixerat, ne prædictum Honoratum archidiaconum inuitum proueheret, neve dolorem conceptæ ingratitude diutius in corde retineret. Cumque & a nobis hæc eidem summopere fuerint interdicta, non solum

Grat. dist.
74. cap. 8.
Anselm. lib.
7. cap. 75.
Ioan. diac.
lib. 3. cap. 9.

mandata Dei negligens, sed & scripta nostra contemnens, præfatum archidiaconum quasi ad fortiorem honorem prouehēs, conatus est arte callida degradare. Vnde actum est vt eo de archidiaconatus loco summoto, alium adscisceret, qui eius obtemperare moribus potuisset. Quem Honoratum archidiaconum arbitramur antistiti suo aliunde displicere non potuisse, nisi quod eum vasa sacra suis dare parentibus prohibebat. Quam causam subtili voluimus, & tunc sanctæ memoriæ decessor meus, & nunc ego indagatione discutere: sed is ipse suorum sibi actuum conscius personam ad iudicium postposuit destinare. Proinde experientiam tuam præsentis præcepti auctoritate duximus fulciendam, quatenus conueniens in Salonam, Natalem fratrem coepiscopumque nostrum saltem tot scriptis admonitum studeat adhortari, vt supra memoratum archidiaconum in suo statim loco suscipiat. Quod si facere hoc contumaciter, vt consuevit, forte distulerit; vsum ei pallii, qui ab hac sede concessus est, ex auctoritate sedis apostolicæ contradicito. Quem si etiam amisso pallio adhuc in eadem pertinacia perseuerare perspexeris, dominici quoque corporis ac sanguinis eundem antistitem participatione priuabis. Eum vero qui contra iustitiæ regulam in archidiaconatum alterius se prouehi consensit, ab eiusdem archidiaconatus honore deponi præcipimus. Quem, si vltius in loco eodem ministrare præsumperit, communionis sacre participatione priuamus. Æquum enim est vt asperos de iustitia sentiat, quos erga se positos in caritate contemnit. Restituto ergo loco suo Honorato archidiacono, instructam personam supradictus antistes te compellente dirigat, quæ intentionem eius esse vel fuisse iustam suis mihi allegationibus possit demonstrare. Sed & eundem archidiaconum ad nos venire præcipimus, vt quidquid iustum, quidquid omnipotenti Deo placitum fuerit, cognitis assertionibus partium decernamus. Nos enim nullum pro personali amore defendimus: sed auctore Deo normam iustitiæ, postposita cuiuslibet acceptione personæ, seruamus. Malchum vero fratrem coepiscopumque nostrum curabis fidei iussori committere, vt ad nos quantocius veniat: quatenus omni mora ac dilatione postposita, actionum sua-

Grat. 7. q.
l. c. 40.

rum expositis ratiociniis, ad propria cum securitate valeat remeare.

EPISTOLA XVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOBINVM EPISCOPVM ILLYRICI.

Plurimum gaudet prouinciam a barbaris vastatam eius regimine recreari, & de Natali episcopo loquitur.

Gregorius Iobino episcopo Illyrici.

LICET ad reddenda paternæ caritatis officia, hostilitate Litineribus occupatis, raritas portitorum impediatur; quotiens tamen occasio inciderit, excellentiam vestram non desistimus scriptis discurrentibus visitare, quatenus hos quorum aspectum præsentium videre non possumus, eos aliquatenus scriptis valeamus alternantibus intueri. Gaudemus itaque quod eminentiæ vestræ regimine afflictæ Dominus voluit prouinciæ consulere, vt quam ex vna parte flagello barbaricæ vastationis vlcerat, hanc ex alia per eminentiam vestram, quasi per superductam salutem, curet. Largitam ergo vobis dignitatem ex solo munere donantis attendite, & ex ipsa concessi regiminis administratione conditorem vestrum erga vos placabilem facite; quatenus cum ipse quod largitus est meritis bonorum operum ad suam viderit gloriam reuocari, & in hac vos vita clariores efficiat, & præmia vobis regni cælestis concedat. Præsentium igitur latorem, quem illuc pro ipsa exigui patrimonii administratione direximus, vestræ excellentiæ commendamus. Nos enim caritatis vestræ connexi vinculo, Dominum petimus, quo sic actus vestros in hac vita dirigat, vt ipsorum merito ad æterna vos regna perducatur. Natali autem fratri & coepiscopo nostro in nullo gloria vestra opem contra iustitiam ferat: quia tanto necesse est, vt canonicæ vltionis vindictam sentiat, quanto & ipse regulam canonicam ignorat.

De quodam presbytero digno prouehi ad episcopatus ordinem.

Gregorius Maximiano episcopo Syracusano.

Ioan. diac.
libro 3. cap.
15.

FELIX vir consularis præsentium lator edocuit nos esse quemdam in illis partibus presbyterum, qui ad episcopatus ordinem prouehi probatæ vitæ merito dignus appareat. Hunc ergo fraternitas tua coram se deduci faciat, eumque, sicut certus sum, propter animæ periculum diligenter examinet. Quem si ad hunc gradum prouehi dignum esse perspexerit, ad nos studeat destinare, vt eum, disponente Deo, loco, cui prouiderimus, possimus ordinare pastorem. Præsentium vero latorem Felicem virum consulare vestræ caritati, salua fraternitatis tuæ iustitia, commendamus, quatenus in iis quæ iuste poposcerit, fraternum inuenire possit affectum.

EPISTOLA XIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD BENENATVM EPISCOPVM CVMANVM.

Visitationem iniungit Cumanæ ecclesiæ, in qua episcopus eligendus est.

Gregorius Benenato episcopo visitatori Cumanæ ecclesiæ.

QVONIAM Cumanæ ecclesiæ Liberior quondam antistes de hac luce migrasse cognoscitur, propterea visitationis destitutæ ecclesiæ fraternitati tuæ operam solenniter delegamus: quam ita te conuenit exhibere, vt nihil de prouectionibus clericorum, reditu, ornatu, ministerioque, vel quidquid illud est, a quoquam præsumatur ecclesiæ. Et ideo caritas tua ad prædictam ecclesiam ire properabit, & assidujs adhortationibus clerum plebemque eiusdem ecclesiæ admonere te volumus, vt remoto studio diuersarum partium, vno eodemque consensu talem sibi præficiendum expetant sacerdotem, qui & tanto ministerio dignus valeat reperiri, & a venerandis Canonibus nul-

latenus respuatur. Qui dum fuerit postulatus, cum solennitate decreti, omnium subscriptionibus roborati, & dilectionis tuæ testimonio literarum, ad nos sacrandus occurrat. Commonemus etiam fraternitatem tuam, vt nullum de altera eligi permittas ecclesia, nisi forte inter clericos ipsius ciuitatis, in qua uisitationis impendis officium, nullus ad episcopatum dignus (quod euenire non credimus) potuerit inueniri. Prouisurus ante omnia, ne ad hoc cuiuslibet conuersationis meritum laicæ personæ aspirare præsumant, & tu periculum ordinis tui (quod absit) incurras.

Grat. libro
61. cap. 11.

EPISTOLA XX.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM NEPESINVM.

Visitationem Nepesinæ iniungit ecclesiæ.

Gregorius Ioanni episcopo uisitatori Nepesinæ ecclesiæ.

QVONIAM Paulo fratri & coepiscopo nostro Neapolitanæ ecclesiæ uisitationis operam iniunximus, idcirco fraternitas tua uisitationem ecclesiæ Nepesinæ non desistat assumere, quatenus exigente paschali festiuitate, quidquid sacrorum solennitas poscit, te operante modis omnibus impleatur. Donec igitur quid de persona prædicti fratris & coepiscopi nostri agendum sit deliberare possimus, ita in cunctis te fraternitas tua solertem vigilantemque studeat exhibere, vt prædictus vir absens nullo modo sentiat.

Mense Aprili, indictione decima.

EPISTOLA XXI.

GREGORII PAPÆ I.

AD RVSTICIANAM PATRICIAM.

Reprehendit illam a voto uisitationis sanctorum locorum deflexisse, & de infidiis Passiui agit.

Gregorius Rusticianæ patriciæ.

EPISTOLAM excellentiæ vestræ suscipiens, uotiuo sum incolumitatis eius nuntio releuatus, optans vt vitam actusque vestros sua Dominus misericordia protegat &

disponat. Valde autem miratus sum cur deliberata via eundi ad loca sancta intentionem & votum boni operis deflexistis; dum si quando bonum aliquod dono conditoris in corde concipitur, celeri necesse est deuotione compleri; ne dum callidus insidiator animum irretire nititur, subinde impedimenta suggerat, quibus ad effectum minime desideria sua mens occupationibus debilitata perducatur. Vnde necesse est excellentiam vestram omnibus impedimentis piis causis obuiantibus anteire, & ad fructum boni operis totis cordis nixibus inhiare, vt & in presenti sæculo tranquille viuere, & in futuro cæleste regnum valeat possidere. Illud autem quod scripsistis Passiuum contra vos aliquas molitum fuisse calumnias, piissimos vero imperatores non solum libenter non audisse, sed etiam asperere suscepisse: cuius hoc fuerit donum perpendite, & ad eum, qui hominibus in hoc sæculo ne quantum appetunt nocere valeant potenter obuiat, totam spem mentis inflectite: quatenus prauas hominum voluntates brachii sui oppositione reuerberet, conatusque eorum vt consuevit misericorditer ipse confringat. Gloriosum domnum Appionem, & domnam Eusebiam, domnum Eudoxium, & domnam Gregoriam, mea per vos deprecor vice salutari.

EPISTOLA XXII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM RAVENNATEM.

Commendat episcopos longe a se positos.

Gregorius Ioanni episcopo Rauennati.

Ioan. diac.
libro 4. cap.
9.

DOMINICIS mandatis præcipimur proximos sicut nosmetipsos diligere, eorumque languoribus tamquam propriis infirmitatibus condolere. Quorum memor fraternitas vestra competenti sibi more Castorium fratrem coepiscopumque nostrum & prius compassione habita studuit visitare, & eum postmodum pro excrescenti molestia corporis in Rauennati vrbe suscipere. Vnde non solum nos impensæ caritatis, sed & Deum vobis fecistis procul dubio debitorem, cui in fratris infirmitate condoluisset probamini, ipsumque ægrum in sui membri molestia, non
solum

solum uisitare, sed etiam suscepisse. Quem quidem ipse pro sua simplicitate illic ordinare omnimode renuebam, sed petentium importunitas fecit, ut contradicere nullatenus potuissem. Si autem fieri potest, multum mihi & ipsi consuletis, si eum ad me per Siciliam transmittatis; si tamen ei graue non esse perpenditis. De episcopis uero ad nos pertinentibus, qui tamen huc pro interpositione hostium venire non possunt, curam uestra fraternitas gerat. Ita tamen ut pro causis suis ad Rauennatem urbem nullatenus reuocentur, nec eos hoc tempore vexare aut fatigare in aliquo uideamur. Sed si qua sunt quæ in eis uideantur iuste reprehendi, debent semper per fraternitatis uestræ epistolas admoneri. Sin uero, quod absit, aliqua grauiora contigerint, hæc ad nos subtiliter referre uos uolumus, ut inquisitionis uestræ testimonio roborati, quæ legibus Canonibusque conueniunt, salubri, iuuante Domino, consilio disponamus.

Mense Julio, indictione decima.

EPISTOLA XXIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IUSTINVM PRESBYTERVM.

De Leone episcopo suscipiendo, quem sacramento purgauerat.

Gregorius Justino presbytero.

HABET hoc proprium antiqui hostis inuidia, ut quos in prauorum actuum perpetratione, Deo sibi resistente, decipere non ualet, opiniones eorum falsas ad præsens simulando dilaceret. Quoniam igitur quædam contra sacerdotale propositum de Leone fratre & coepiscopo nostro sinister rumor aspersit, utrum uera essent, districta diutius fecimus inquisitione perquiri, & nullam in eo de iis, quæ dicta fuerant, culpam inuenimus. Sed ne quid uideretur omissum, quod nostro potuisset dubium cordi remanere, ad beati Petri sacratissimū corpus districta eum ex abundantia fecimus sacramenta præbere. Quibus præstitis magna sumus exultatione gauisi, quod huiusmodi experimento innocentia eius euidenter enituit. Pro qua re gloria uestra prædictum uirum cum omni cari-

Grat. 2. qu.
5. cap. 6.
Iuop. 5. cap.
309. Bur.
libro 1. cap.
194. Pan.
libro 5. cap.

Concil. Tom. 13.

KK

tate suscipiat, & reuerentiam ei, qualem sacerdoti decet, exhibeat: nec aliqua in cordibus remaneat de iis quæ sunt iam purgata dubietas. Sed ita superscripto vos episcopo deuotissime oportet in omnibus adharere, ut congrue decenterque Deum in eius persona, cuius minister est, videamini honorare.

EPISTOLA XXIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD EVSEBIVM ABBATEM.

De contentione inter ipsum & Maximianum episcopum.

*Gregorius Eusebio abbati.*Ioan. diac.
libro 1. cap.
55.

CREDAT mihi caritas tua quia valde contristatus sum de tristitia tua, ac si in te iniuriam ipse pertulisset. Sed cum postmodum agnouit, quia etiam reddente reuerendissimo viro fratre & coepiscopo nostro Maximiano gratiam atque communionem, tua dilectio ab eo communicare volebat, cognouit & illud prius iustum fuisse quod factum est. Seruorum Dei humilitas in afflictionis tempore debet apparere. Qui vero se contra prepositos suos erigunt, profecto ostendunt quia serui Dei esse contemnunt. Et quidem ab illo hoc quod factum est minime fieri debuit, a te tamen omnino debuit humiliter suscipi: & rursum cum gratiam reddebat, ad eum cum gratiarum actione debuit occurri. Quod quia ita a te factum non est, adhuc cognosco, quia nobis omnino lacrymarum opus est. Non enim grande est iis non esse humiles, a quibus honoramur, quia & hoc sæculares quilibet faciunt. Sed illis maxime humiles esse debemus, a quibus aliqua patimur: nam Psalmista dicit: *Vide humilitatem meam de inimicis meis.* Nos cuius vitæ sumus, qui humiles esse etiam patribus nolumus? Proinde, dilectissime fili, rogo ut omnis amaritudo de corde tuo transeat, ne fortasse finis vicinus sit, & antiquus hostis per iniquitatem discordiæ viam regni cælestis intercludat. Præterea centum solidos per Petrum subdiaconum dilectioni tuæ dari fecimus, quos peto ut absque iniuria sui suscipiat.

Psalm. 9.

EPISTOLA XXV.

GREGORII PAPÆ II.

AD IOANNEM EPISCOPVM SQVILLATINVM.

Vifitationem cuiusdam iniungit ecclesiæ.

Gregorius Ioanni episcopo Squillatino.

PASTORALIS officii cura nos admonet destitutis ecclesiis proprios constituere sacerdotes, qui gregem dominicum debeant pastorali sollicitudine gubernare. Propterea te Ioannem ab hostibus captiuatæ Lusitanæ ciuitatis episcopum in Squillatina ecclesia cardinalem necessè duximus constituere sacerdotem, vt susceptam semel animarum curam intuitu futuræ retributionis impleas. Et licet a tua ecclesia sis hoste imminente depulsus, aliam quæ pastore vacat ecclesiam debes gubernare: ita tamen, vt si ciuitatem illam ab hostibus liberam effici, & Domino protegente ad priorem statum contigerit reuocari, ad eam in qua prius ordinatus es ecclesiam reuertaris. Sin autem prædicta ciuitas continua captiuitatis calamitate premittur, in hac in qua a nobis ordinatus es, vel incardinatus, debeas ecclesia permanere. Præcipimus autem ne vnquam illicitas ordinationes facias. Nec bigamum, aut qui virginem non est fortitus vxorem, aut ignorantem literas, vel in qualibet parte corporis vitiatum, vel pœnitentiæ, vel curiæ, vel cuilibet conditioni obnoxium, ad sacros ordines permittas accedere. Sed si quos huiusmodi repperis, non audeas promouere. Afros passim, vel incognitos peregrinos, ad ecclesiasticos ordines tendentes, nulla ratione suscipias: quia Afri quidem aliqui Manichæi, aliqui rebaptizati: peregrini vero plurimi etiam in minoribus ordinibus constituti ad fortiores prætendisse honores sæpe probati sunt. Admonemus etiam fraternitatem tuam, vt commissis sibi animabus solerter inuigilet, & animarum magis lucris quam commodis vitæ præsentis intendat. In continendis aut disponendis rebus ecclesiæ diligens insistat, vt omni ex parte susceptum digne te gessisse pastoris officium venturus iudex, cum ad iudicandum venerit, debeat appellare.

Grat. 7. qu. 1. cap. 42. Iuo par. 5. cap. 23. Bur. libro 1. cap. 123. Anf. libro 6. cap. 99. Ioan. diac. libro 5. cap. 15.

Grat. dist. 34. cap. 10. Iuo par. 8. cap. 288.

Grat. dist. 98. cap. 3. Iuo par. 6. cap. 351.

* approbata.

EPISTOLA XXVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD MAXIMIANVM EPISCOPVM SYRACVSANVM.

De ecclesia Liparitana ordinanda.

Gregorius Maximiano episcopo Syracusano.

LOCIS inimicis ecclesia constituta pastoris vacare non debet officio. Quia igitur ecclesia Liparitana sacerdote priuata dignoscitur, ideo Paulinum Taurianensis ecclesia episcopum in prædicta ecclesia Liparitana fraternitas tua sine mora præesse constituat, vt officii sui administrationem in eadem ecclesia vigilanter exhibeat, & quæque eius vtilitatibus conuenire didicerit, ordinare non desinat. Cunctumque clerum vt in omnibus canonicè ei obedire debeat admoneas, quatenus præfatæ ecclesiæ in cunctis vtilitas, prædicto fratre & coepiscopo nostro disponente, Christo adiuuante procurari valeat.

EPISTOLA XXVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD CROTONIENSES.

De Ioanne visitatore Crotoniensis ecclesiæ.

*Gregorius Ioanni, clero, ordini & plebi consistenti Crotonæ.*Ioan. diac.
libro 3. cap.
22.

VESTRI antistitis obitum cognoscentes, curæ nobis fuit destitutæ ecclesiæ visitationem fratri & coepiscopo nostro Ioanni solenniter delegare. Cui dedimus in mandatis, vt nihil de prouectionibus clericorum, reditu, ornatu, ministeriisque a quoquã vsurpari patiat. Cuius vos assiduis adhortationibus obedire conuenit, & remoto strepitu, vno eodemque consensu, talem vobis præficiendum expetite sacerdotem, qui & a venerandis Canonibus nulla discrepet ratione, & tanto ministerio dignus valeat reperiri. Qui dum fuerit postulatus, cum sollemnitate decreti omnium subscriptionibus roborati, & visitatoris pagina prosequente, ad nos veniat ordinandus: prouisuri ante omnia, ne cuiuslibet vitæ vel meriti laicam personam præsumatis eligere. Nam non solum talem ad episcopatus apicem nulla ratione prouehendum, verum etiam vos nullis

* conti-
gerit,

intercessionibus veniam promereri posse cognoscite, sed omnes quos ex vobis de laica persona aspirasse* confite- rit, ab officio & a communione alienos faciendos procul dubio noueritis.

EPISTOLA XXVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM RAVENNATEM.

De Viulando & Gauiniano diacono.

Gregorius Ioanni episcopo Rauennati.

IURGANTIVM controuersias celeri sententia terminare & aequitati procul dubio conuenit & vigori. Quia ergo Viulandus presentium lator fraternitatis tuæ cognitionem implorat, diaconem Gauinianum, contra quem se habere causam commemorat, fraternitas tua ad suum faciat accersiri iudicium, & amota dilatione, causæ veritatem subtili inquisitione discutiat, & quæcumque iustitiæ ordo dictauerit, ac tua fuerit sententia definitum, & obseruare & implere partes modis omnibus compellantur.

EPISTOLA XXIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD FELICEM EPISCOPVM ACROPOLITANVM.

Plin. lib. 3.
cap. 5. 31.
32. 33. & 34.

Visitationem Velinæ, Buxentinæ, & Blandanæ iniungit ecclesiarum.

Gregorius Felici episcopo de Acropoli.

QVONIAM Velina, Buxentina, & Blandana ecclesiæ, quæ tibi in vicino sunt constitutæ, sacerdotali noscuntur vacare regimine, propterea fraternitati tuæ earum solenniter operam visitationis iniunximus; illud præ omnibus commonentes, vt vbi præfatarum ecclesiarum, siue dioeceseos earum, vel diaconi, siue religiosæ personæ inuenta fuerint, districtè canoniceque vt viuant modis omnibus admonere studebis: ne passim eis in qualibet re sit excedendi licentia, sed tuo moderamine atque prouisione inculpabiliter in qua sunt conuersatione vel habitu perseverent; sciturus, quia si quid secus accesserit, tuo neglectui modis omnibus imputari. Presbyteros quoque vel

Grat. 12.
q. 1. c. 14.
Anf. lib. 7.
cap. 7.

diaconos, si in aliquibus ecclesiis præuideris ordinandos, si tales personæ fuerint, quæ canonicis regulis morum vel vitæ qualitate nullo modo reprobentur, habebis per omnia ordinandi licentiam. Ministeria vero earumdem ecclesiarum, vbi sint recondita, sollicita indagatione perquire: quibus repertis ad nostram notionem perducere festinato, vt cognoscentes quid fiendum sit, adiutore Domino disponamus.

EPISTOLA XXX.

GREGORII PAPÆ I.

AD LVCILLVM EPISCOPVM DE MELLITA.

De clericis terras Africanæ ecclesiæ tenentibus.

Gregorius Lucillo episcopo de Mellita.

OFFICII nostri decet valde propositum, subiectis magnopere suadere, vt rebus debeant seruare fidem in placitis: ne dum inconsiderate lucrandi rapiuntur studio, pacificam vertant conuentionem in iurgium. Peruenit itaque ad nos, fraternitatis tuæ clericos, terras Africanæ tenentes ecclesiæ, quod pensionem earumdem possessionum dare contempnant. Quod si verum est, & ad fraternitatis tuæ hæc sunt perlata notitiam, tua in hoc desidia eorum culpa nutrita est. Ob quam rem scriptis te presentibus admonemus, quatenus ad persoluendam pensionem nulla mōra nullaque excusatione eosdem clericos vti permittas. Sed si fidem honestatis contemplatione seruare postponunt, tua districtione compulsi, quæ rationi conueniunt cogantur implere. Nam si huius rei ad nos de nouo querela recurrerit, & de te aliam æstimationem habere incipiemus, & in illo, vt dignum est, vindicabimus.

EPISTOLA XXXI.

GREGORII PAPÆ I.

AD BENENATVM EPISCOPVM.

Cumanam & * Misenam vnitas præcipit esse ecclesias. * Misenam

Gregorius Benenato episcopo.

Grat. 16. q.
1. cap. 48.
Anselm. lib.
6. cap. 10.
Polyc. lib.
3. cap. 30.

ET temporis qualitas, & vicinitas nos locorum inuitat, vt Cumanam atque Misenam vnire debeamus ec-

clesias: quoniam eæ non longo itineris spatio a se seiunctæ sunt, nec, peccatis facientibus, tanta populi multitudo est, vt singulos, sicut olim fuit, habere debeant sacerdotes. Quia igitur Cumani castri sacerdos cursum vitæ huius expleuit, vtrâque nos ecclesias præsentis auctoritatis pagina vnisse tibi que commississe cognosce, propriumque vtrarumque ecclesiarum scito te esse pontificem. Et ideo te quæcumque tibi de earum patrimonio, vel cleri ordinatione siue promotione, iuxta Canonum statuta visa fuerint ordinare atque disponere, habebis vt proprius reuera sacerdos liberam ex nostræ auctoritatis consensu atque permissione licentiam. Vbi vero commodius atque utilius esse perspexeris, ibi habitato, ita sane vt alteram ecclesiam, cui corporaliter præsens non es, sollicita prouidentique cura disponas, quatenus diuina illic mysteria solenniter auxiliante Domino peragantur. Fraternitas ergo tua tanto in adhortatione populi lucrandisque animabus sollicitiori cura semper inuigilet, quanto se vnitarum ecclesiarum gubernationis onera suscepisse cognoscit.

EPISTOLA XXXII.
GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM RAVENNATEM.

De Arnulpho, de episcopis Istriæ, de baptizatis non rebaptizandis, & de ordinatis non reordinandis, aliisque quamplurimis.

Gregorius Joanni episcopo Rauennæ.

QVOD multis scriptis vestræ beatitudinis minime respondi, non hoc torpori meo, sed languori deputate: quia peccatis meis facientibus, eo tempore quo Arnulphus ad Romanam urbem veniens alios occidit, alios de truncavit, tanta mœstitia affectus sum, vt in colicam molestiam caderem. Valde autem mirabar quid esset, quod illa mihi notissima sollicitudo vestræ sanctitatis huic Vrbi meisque necessitatibus minime prodesset: sed scriptis vestris discurrentibus agnouit vos quidem sollicitè agere, sed tamen apud quem agere possitis non habere. Peccatis ergo hoc meis reputo: quia iste qui nunc interest, & repugnare contra inimicos nostros dissimulat, & nos facere pa-

cem vetat, quamuis iam modo, etiam si velit facere, omnino non possumus: quia Arnulphus exercitum Autharis & Nordulphi habens, eorum sibi dari precaria desiderat, ut nobiscum aliquid loqui de pace dignetur. De causa vero episcoporum Istriae, omnia quae mihi vestra fraternitas scripsit, ita esse iam ante deprehendi in iis iussionibus quae ad me a piissimis principibus venerunt, quatenus me interim ab eorum compulsionem suspendere. Ego quidem pro iis quae scripsistis, zelo atque ardori vestro valde congaudeo, debitoremque me vobis multipliciter factum profiteor. Scitote tamen, quia de eadem re serenissimis dominis cum summo zelo Dei & libertate rescribere non cessabo. Mouere autem vos non debet praefati excellentissimi viri Romani patricii animositas: quia nos quanto eum loco & ordine praemus, tanto si qua sunt eius leuia tolerare mature & grauius debemus. Si quando tamen est aliquis cum eo locus obtinendi, agat apud eum fraternitas vestra, ut pacem cum Arnulpho, si ad aliquid parum possumus, faciamus: quia miles de Romana vrbe ablati est, sicut ipse nouit. Theodosiani vero, qui hic remanserunt, rogam non accipientes, vix ad murorum quidem custodiam se accommodant: & destituta ab omnibus ciuitas, si pacem non habet, quomodo subsistet? Praeterea de puella de qua scripsistis nobis, quae de captiuitate redempta est, * vt requiri qualiter orta sit debuissimus: sciat sanctitas vestra, quia ignota persona non facile inuestigari potest. Illud autem quod dicitis, ut is qui ordinatus est iterum ordinetur, valde ridiculum est, & ab ingenii vestri consideratione extraneum: nisi forte quod exemplum ad medium deducitur, de quo & ille iudicandus est, qui tale aliquid fecisse perhibetur. Absit autem a fraternitate vestra sic sapere. Sicut enim baptizatus semel, iterum baptizari non debet: ita qui consecratus est semel, in eodem iterum ordine non debet consecrari. Sed si quis forsitan cum leui culpa ad sacerdotium venit, pro culpa poenitentia indici debet, & tamen ordo seruari. De Neapolitana vero vrbe excellentissimo viro exarcho instanter imminente vobis indicamus: quia * Aroges, vt cognouimus, cum Arnulpho se fecit, & reipublicae contra fidem venit, & valde infidiatum est eidem ciuitati, in quam si celeriter dux non

* volo vt
requirat
sanctitas
vestra
qualiter
orta sit

* d. Ric.
giii.

mitta-

mittatur, omnino iam inter perditas habebitur. De hoc quod dicitis incensæ ciuitati Seueri schismatici eleemosynam esse mittendam, idcirco vestra fraternitas sentit, quia quæ contra nos præmia in palatium mittat, ignorat. Quæ etsi non transmitteret, nobis considerandum fuit, quia misericordia prius fidelibus, ac postea ecclesiæ hostibus est facienda. Iuxta quippe est ciuitas Fanum, in qua multi captiuati sunt, ad quam ego iam transacto anno transmittere volui, sed inter hostes medios non præsumpsi. Videtur ergo mihi, vt Claudium abbatem cum aliquanta pecunia illuc transmittere debeatis: & liberos quos illic pro precio suo in seruitio teneri inuenerit, vel si qui adhuc sunt captiui, redimat. De summa vero eiusdem pecuniæ transmittenda, vobis certum sit, quia quidquid vos decernitis, mihi placet. Sin autem cum excellentissimo viro Romano patricio agitis, vt pacem facere cum Arnulpho debeamus, ego ad vos personam aliam transmittere paratus sum, cum qua mercedis causæ melius fiant. De fratre autem & coepiscopo nostro Natali valde contristabar, quod de illo quædam superba cognoueram: sed quia mores suos ipse correxit, meam tristitiam simul meipsum vincendo consolatus est. Pro qua re fratrem & coepiscopum nostrum Malchum admone, vt priusquam ad nos veniat, rationes suas ponat, & tunc demum alibi, si necesse est, proficiscatur. Et si eius actus bonos cognoscimus, ei fortasse, vbi necesse est, vt hoc ipsum patrimonium quod tenuit, restituamus.

Grat. dist.
68. cap. Iuo
p. 6. c. 82.

EPISTOLA XXXIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD COLVMBVM EPISCOPVM NVMIDIÆ.

De Maximiano episcopo, qui præmio corruptus Donatistarum episcopum fieri permisit: & de cura pastorali.

Gregorius Columbo episcopo Numidiæ.

NOTVM est, carissime in Christo frater, quod antiquus hostis, qui primum hominem de paradisi deliciis in hanc ærumnosam vitam callida persuasione deposuit, & in eo iam tunc humano generi pœnam mortalitatis infixit, eadem nunc calliditate ouium dominicarum

Concil. Tom. 13.

L I

pastores, quo facilius gregem capiat, transfusus conetur venenis inficere, & iure iam potestati propriæ vendicare. Sed nos qui licet immeriti sedem apostolicam vice Petri apostolorum principis suscepimus gubernandam, ipso pontificatus officio cogimur generali hosti quibus valeamus nisibus obuiare. Porrecta igitur petitione insinuaerunt nobis præsentium latores, Constantius & Mustellus, vt asserunt, ecclesiæ Pudentiænæ diacones in Numidia prouincia constitutæ, Maximianum eiusdem ecclesiæ antistitem in loco, quo degit, corruptum præmio Donatistarum episcopum noua licentia fieri permisisse, cum etsi hoc anterior vsus permetteret, manere atque persistere fides catholica prohiberet. Ob hoc ergo fraternitatem tuam scriptis præsentibus necessario duximus adhortandam, vt veniente ad te Hilario chartulario nostro, adunato episcoporum vniuersali Concilio, habito præ oculis terrore venturi iudicis, causâ eadem subtili ac solerti debeat indagatione perquiri. Et si capitulum hoc a præsentium latoribus prædicto episcopo documentis idoneis fuerit approbatum, a dignitate officioque quo fungitur modis omnibus degradetur: vt & ille ad pœnitentiæ lucra per agnitionem delicti redeat, & ceteri tentare talia non præsumant. Æquum enim est, vt qui Iesum Christum Dominum nostrum hæretico accepta pecunia venundedit, vt fertur, ab eius videlicet sacrosancti corporis ac sanguinis tractandis mysteriis submoueatur. Si qua autem inter eos extra crimen hoc damnorum quorundam vel priuatorum negotiorum, sicuti petitio diaconorum ipsorum continet, versatur intentio; hanc tua fraternitas cum prædicto chartulario nostro priuata cognitione perquirat, & inter vtramque partem iustitia procedente definiat. Porro autem præsentium latorum insinuatione didicimus, Donatistarum hæresim pro peccatis nostris quotidie dilatari, & valde plures, data per venalitem licentia, post catholicum baptisma a Donatistis denuo baptizari. Quod quam graue sit, frater, oportet nos tota mentis intentione perpendere. Ecce lupus dominicum gregem non iam in nocte latenter, sed in aperta luce dilaniat, & nos eum grassari in ouium nece cernimus, & nulla ei sollicitudine, nullis verborum iaculis obuiamus. Quos ergo fructus

Domino multiplicati gregis ostendemus, si & ipsum, quem pascendum suscepimus, otiosa mente cernimus a bestia deuorari? Studeamus igitur cor nostrum terrenorum pastorum imitatione succendere, qui hiemales noctes imbribus geluque constricti ducunt sæpe peruigiles, ne vel vna ouis, & non forte utilis pereat. Quam etsi insidiator ore voraci momorderit, quomodo satagunt, quibus cordis anhelant æstibus, in quas voces vt eruant captum pecus angustia stimulante profiliunt, ne a gregis Domino quidquid per incuriam perdiderint exigatur? Vigilemus ergo ne quid pereat, & si captum forte quid fuerit, vocibus diuinorum eloquiorum ad gregem dominicum reducamus, vt ille qui pastor pastorum est vigilasse nos circa gregem suum suo misericors dignetur iudicio comprobare. Hoc quoque vos necesse est solerter attendere, vt si qua contra latores præsentium eiusdem episcopi recta fuerit petitio, subtili debeat indagatione perquiri: & si fortasse ipsi quoque pro sua culpa iure feriendi sunt, nequaquam censemus esse parcendum.

Mense Augusti, indictione decima.

EPISTOLA XXXIV.

GREGORII PAPÆ I.

AD IANVARIVM EPISCOPVM CALARITANVM.

Inter alia scribit de Isidoro sine causa excommunicato.

Gregorius Ianuario episcopo Calaritano.

Si sacerdotale quod administramus officium mentis integritate pensemus, sic nos cum filiis nostris indiuiduæ caritatis debet vnire concordia, vt sicut patres in nomine, ita affectu probemur in opere. Dum ergo tales nos esse quales præfati sumus oporteat, miramur cur aduersus fraternitatem tuam tanta querimoniarum moles exorta est. Quod quidem nos adhuc credere dubitamus. Sed vt veritatem valeamus agnoscere, Ioannem sedis nostræ notarium nostra illic præceptione suffultum direximus, qui partes in electorum compellat adesse iudicio, & sua ad effectum executione quæ fuerint iudicata perducatur. Quocirca fraternitatem tuam scriptis præsentibus adhortamur, vt causarum apud se ante debeat merita pertractare.

Concil. Tom. 13.

Ll ij

Grat. 24.
q. 4. cap. 27.
Iuo par. 5.
cap. 351.
Ioan. diac.
lib. 3. c. 31.

Et si qua se iniuste tulisse vel habere cognoscit ante iudicium, sacerdotii contemplatione restituat. Inter querelas autem multiples, Isidorus vir clarissimus a fraternitate tua frustra se excommunicatum anathematizatumque conquestus est. Quod ob quam rem factum fuerit, dum a clerico tuo, qui præsens erat, voluissimus addiscere, pro nulla alia causa, nisi pro eo quod te iniuriauerat, factum innotuit. Quæ res nos vehementer affligit. Quod si ita est, nihil te ostendis de cælestibus cogitare, sed terrenam te conuersationem habere significas, dum pro vindicta propriæ iniuriæ, quod sacris regulis prohibetur, maledictionem anathematis inuexisti. Vnde de cetero omnino esto circumspæctus atque sollicitus, & talia cuiquam pro defensione propriæ iniuriæ tuæ inferre denuo non præsumas. Nam si tale aliquid feceris, in te scias postea vindicandum.

EPISTOLA XXXV.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM VELLITRANVM.

Trium tabernarum ecclesiam suæ ecclesiæ vniri præcipit.

Gregorius Ioanni episcopo Vellitrano.

Grat. 16.
q. 1. c. 49.
Ans. lib. 5.
c. 24. Polyc.
lib. 1. tra. 9.

POSTquam hostilis impietas diuersarum ciuitatum, ita peccatis facientibus, desolauit ecclesias, vt reparandi eas spes nulla populo deficiente remanserit; maiori valde cura constringimur, ne defunctis earum sacerdotibus reliquæ plebis nullo pastoris moderamine gubernata per inuia fidei hostis callidi rapiantur, quod absit, insidiis. Huius ergo rei sollicitudine sæpe commoti, hoc nostro sedit cordi consilium, vt vicinis eas mandaremus pontificibus gubernandas. Ideoque fraternitati tuæ curam gubernationemque Trium tabernarum ecclesiæ prouidimus committendam, quam tuæ ecclesiæ aggregari vnirique necesse est: quatenus vtrarumque ecclesiarum sacerdos recte, Christo adiutore, possis existere, quæque tibi de eius patrimonio, vel cleri ordinatione, seu promotione, vigilantia ac canonica visâ fuerint cura disponere, quippe vt pontifex proprius, liberam habeas ex nostra præsentia permissione licentiam. Quapropter, frater carissime, do-

minicorum reminiscens salubriter mandatorum, ita in commissa plebis regimine lucrandisque animabus inuigila, ut ante tribunal æterni iudicis constitutus, fructum bonæ operationis, quod ad mercedem tuam pertineat, eidem redemptori nostro, in quo lætari possis, exhibeas.

EPISTOLA XXXVI.

GREGORII PAPÆ I.

AD EPISCOPOS HIBERNIÆ.

De causa trium capitulorum.

Gregorius vniuersis episcopis per Hiberniam.

SCRIPTA vestra summa cum gratulatione suscepi: sed Persecutio noxiis non prodest coram Deo. Serit in me vberior valde lætitia, si mihi de vestra contingerit reuersione gaudere. Prima itaque epistolæ vestræ frons grauem vos pati persecutionem innotuit. Quæ quidem persecutio dum non rationabiliter sustinetur, nequaquam proficit ad salutem. Nam nulli fas est retributionem præmiorum expectare pro culpa. Debetis enim scire, sicut beatus Cyprianus dixit, *quia martyrem non facit pœna, sed causa.* Dum igitur ita sit, incongruum nimis est de ea vos, quam dicitis, persecutione gloriari, per quam vos constat ad æterna præmia minime prouehi. Reducat ergo caritatem vestram tandem integritas fidei ad matrem, quæ vos generauit, ecclesiam: nulla vos animorum intentio a concordia vnitatem dissociet, nulla persuasio rependo vos a recto itinere defatiget. Nam in Synodo, in qua de tribus capitulis actum est, aperto liquet, nihil de fide conuulsum esse, vel aliquatenus immutatum: sed, sicut scitis, de quibusdam illic solummodo personis est actitatum: quarum vna, cuius scripta euidenter a rectitudine catholice fidei deuiabant, non iniuste damnata est. Quod autem scribitis quia ex illo tempore inter alias prouincias maxime flagelletur Italia, non hoc ad eius debetis intorquere opprobrium, quoniam scriptum est: *Quem diligit Dominus, castigat: flagellat autem omnem filium quem recipit.* Si igitur ita est, ut dicitis, ex eo tempore magis dilecta est apud Deum, & modis omnibus approbata, ex quo Domini sui meruit sustinere flagella. Quia vero non ita sit quemadmodum vos in eius insultationem affirmare co-

Non semper noxi sunt quos flagellat Deus.

Hebr. 12.

namini, rationē attendite. Postquam recordandæ memoriæ Vigilius papa in vrbe regia constitutus contra Theodoram tunc Augustam & Acephalos damnationis promulgauit sententiam, tunc Romana vrbs ab hostibus adita & captiuata est. Ergo bonam causam habuerunt Acephali, & iniuste damnati sunt, post quorum damnationem talia contigerunt? Absit. Hoc enim nec nostrum quempiam, nec alios qui catholicæ fidei mysteriis instituti sunt dicere, vel aliquo modo confiteri conuenit. His denique cognitis, ab hac quandoque iam deliberatione recedite.

Pelagii papæ II. librū de tribus capitulis mittit.

Vt igitur de tribus capitulis animis vestris ablata dubitate possit satisfactio abundanter infundi, librum quem ex hac re sanctæ memoriæ decessor meus Pelagius papa scripserat, vobis vtile iudicavi transmittere. Quem si deposito voluntariæ defensionis studio puro vigilantique corde sapius volueritis relegerē, eum vos per omnia secuturos, & ad vnitatem nostram nihilo minus reuersuros esse confido. Porro autem si post huius libri lectionem in ea qua estis volueritis deliberatione persistere, sine dubio non rationi operam sed obstinationi vos dare monstratis. Vnde iterum habita locutione caritatem vestram admoneo, vt quoniam Deo suffragante fidei nostræ integritas in causa trium capitulorum inuiolata permansit, mentis tumore deposito, tanto citius ad matrem vestram, quæ filios suos expectat & inuitat, ecclesiam redeatis, quanto vos ab ea quotidie expectari cognoscitis.

EPISTOLA XXXVII.

GREGORII PAPÆ I.

AD NATALEM EPISCOPVM SALONITANVM.

De conuiuuiis iustis & iniustis, aliisque rebus: & de Honorato archidiacono.

Gregorius Natali episcopo Salonitano.

Ioan. diac. libro 3. cap. 35.

QVASI oblita præcedentium scriptorum serie, sola vestra beatitudini quæ ad dulcedinem pertinerent loqui decreueram: sed dum vestra epistola ad priora scripta ratiocinando reuocat, iterum forsitan quædam quæ minus libeant narrare compellor. In conuiuiorum etenim defensionem vestra fraternitas Abrahæ conuiuium me-

Gen. 18.

morat, in quo, teste sacro eloquio, tres angelos suscepisse perhibetur. Sed hoc exemplo neque nos beatitudinem vestram de conuiuio reprehendimus, si hanc suscipere angelos in hospitalitate cognoscimus. Rursum narrat Isaac Genes. 27. satiatur benedictionem filio dedisse. Quæ vtraque veteris testamenti, quia ita sunt gesta per historiam, vt tamen signarent aliquid per allegoriam, vtinam valeamus sic res gestas legendo percurrere, vt possimus etiam gerendas prouidendo sentire. Ille quippe in tribus angelis vnum salutans, trinitatis subsistentias vnus substantiæ esse declarauit. Ille vero satiatus benedixit filium, quia qui diuinis epulis repletur, illius sensus in prophetiæ virtutem tenditur. Diuinæ autem epulæ sacri eloquii verba sunt. Si igitur assidue legitis, si exemplum ab exterioribus trahentes interna penetratis, quasi de agri venatione satiati mentis ventrem repletis, vt anteposito filio, suscepto videlicet populo, possitis ventura nuntiare. Sed iam in hoc sæculo caligat qui de Deo aliquid prophetat: quia profecto dignum est vt hic iam per concupiscentiam minus videat, cuius sensus per allegoriam intus coruscat. Hæc ergo ad vosmet ipsos trahite, & si vos tales cognoscitis, nihil est quod de vestra æstimatione dubitetis. Gaudere quoque beatitudinem vestram inuenio, si voracis nomen cum rerum auctore sustineat. Quod ego breuiter expono, quia si de vobis falsum dicitur, nomen hoc veraciter cum rerum auctore sustinetis. Si vero de vobis verum est, hoc de illo falsum fuisse quis dubitet? absolueret vos non valet par nomen, quorum dispar est causa. Nam cum eo crucem etiam periturus latro suscepit: sed quem reatus proprius tenuit, par crucifixio non absoluit. Ego autem quantis valeo precibus deprecor, vt sanctissimam fraternitatem vestram auctori nostro non solum nomen, sed etiam causa coniungat. Conuiuia autem communia, quæ ex intentione impendendæ caritatis fiunt, recte sanctitas vestra in suis epistolis laudat. Sed tamen sciendum est, quia tunc ex caritate veraciter prodeunt, cum in eis nulla absentium vita mordetur, nullus ex irrisione reprehenditur, & non inanes in eis sæcularium negotiorum fabulæ, sed verba sacræ lectionis audiuntur: cum non plus quam necesse est seruitur corpori, sed sola eius infirmitas reficitur, vt ad vsum exercendæ vir-

Grat. diff.
44. cap. 6.

tutis habeatur. Hæc itaque si vos in vestris conuiujs agitis, abstinentium fateor magistri estis. Quod ergo Pauli apostoli testimonium ad me posuistis, in quo ait: *Qui non manducat, manducantem non iudicet*, omnino existimo incongruum fuisse: quia neque ego non comedo, neque ad hoc a Paulo dictum est, vt membra Christi, quæ in eius corpore, id est, in ecclesia inuicem sibi caritatis compage connexa sunt, nullam de se vlllo modo curam gerant. Sed si neque ego ad te, neque tu aliquid pertineres ad me, iure tacere compellerer, vt eum non reprehenderem, qui emendari non posset. Hæc ergo sententia solummodo propter eos dicta est, qui illos iudicare student, quorum sibi cura commissa non est. At postquam nos auctore Deo vnum sumus, si ea quæ nobis corrigenda sunt tacemus, valde delinquimus. Ecce fraternitas tua ægre tulit se de conuiujs a me esse reprehensam, cum ego, qui etsi hanc non vita, tamen loco transgredior, ab omnibus corripì, ab omnibus emendari paratus sim. Et hunc solum mihi amicum æstimo, per cuius linguam ante apparitionem districti iudicis meæ maculas mentis tergo. Illud autem, frater dulcissime, quod tribulationibus pressum te legere posse abnegas, minus ad excusationem idoneum puto, cum Paulus dicat:

Quæcumque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt, vt per patientiam & consolationem scripturarum spem habeamus. Si igitur ad consolationem nostram sacra scriptura preparata est, tanto magis eam debemus legere, quanto magis nos conspiciamus sub tribulationum fasce lassari. Si vero in ea solummodo sententia est fidendum, quam in epistola vestra posuistis, qua Dominus dicit: *Cum tradent vos, nolite cogitare quomodo, aut quid loquamini, dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. Non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis.* Sacra ergo ad nos eloquia frustra mandata sunt, quia repleti spiritu verbis exterioribus non egemus. Sed aliud est, frater carissime, quod angustiati persecutionis tempore absque dubitatione confidere, aliud quod in tranquillitate ecclesiæ agere debemus. Oportet enim nos per spiritum hunc modo legendo percipere quæ possumus, si cõtigerit causa in nobis esse, etiam patiendò demonstrare. Valde vero in epistola vestra gausus sum, quod vos exhortationi studium dare fatemini. In

hoc

hoc etenim scio quia curam vestri ordinis solerter agitis, si ad auctorem vestrum & alios trahere curatis. Quod autem in eodem loco dicitis vos mei similes non esse, post obortam lætitiā me illico contristastis; quia laudes meas per irrisionem dici existimo, quas per veritatem minime recognosco. Ago autem omnipotenti Deo gratias, quia per vos quidem hæretici ad sanctam ecclesiam reuocantur. Sed curare vobis necesse est, ut ipsi quoque, qui intra sanctæ ecclesiæ gremium continentur, ita viuant, quatenus eius aduersarii prauis moribus non existant. Nam si non diuino desiderio, sed terrenis cupiditatibus voluptatibusque deseruiunt, intra eius gremium filii alieni nutriuntur. Quod autem vos fatemini ecclesiasticos ordines ignorare non posse, ego quoque hoc de vobis per omnia scio, atque idcirco valde contristor: quia cum rerum ordinem scitis, in me, quod peius est, sciendo deliquistis. Postquam enim ad beatitudinem vestram, & decessoris mei, & mea in causâ Honorati archidiaconi scripta directâ sunt, tunc contempta vtriusque sententiâ præfatus Honoratus proprio gradu priuatus est. Quod si quilibet ex quatuor patriarchis fecisset, sine grauissimo scandalo tanta contumacia transire nullo modo potuisset. Tamen postquam fraternitas vestra ad suum ordinem rediit, nec ego meæ, nec decessoris mei iniuriæ memor sum. Quod vero dicitis nostris temporibus de-

Grat. 15. qu.
2. cap. 10.

bere seruari quæ a meis quoque prædecessoribus tradita atque custodita sunt, absit hoc a me, ut statuta maiorum confacerdotibus meis in qualibet ecclesia infringam; quia mihi iniuriam facio, si fratrum meorum iura perturbo. Sed cum responsales vestri aduenerint, quæ inter vos & præfatum Honoratum archidiaconum sint gesta cognoscam, & ex ipso meo examine perpendetis, quia si pars vestra per iustitiam fulta est, nihil aduersi a me perfere-
tis, sicut nec ante pertulistis. Sin vero sæpessato Honora-

Grat. 24.
qu. 3. c. 25.

to archidiacono in assertionem suam iustitia suffragatur, ex eius absolute monstrabo; quia personas etiam quas noui in iudicio non agnosco. De excommunicationis vero articulo, quæ tamen interposita conditione gradus, secundo vel tertio iam ut ita dicam, ex necessitate subiuncta est, beatitudo vestra immerito queritur, cum

2. Cor. 10.

Paulus apostolus dicat: *In promptu habentes ulcisci omnem inobedientiam.* Sed ista iam transeant, ad nostra redeamus. Si enim recte agit, ego domno Natali non possum coniunctus non esse, cuius me affectui valde esse debitorem noui.

EPISTOLA XXXVIII.

GREGORII PAPÆ I.

AD IOANNEM EPISCOPVM SCYLLATINVM.

Visitationem ecclesiarum Tauriatinensis & Turritanæ imponit.

Gregorius Ioanni episcopo Scyllatino.

Ioan. diac.
libro 3. c.
22.

OBITVM Paulini Tauriatinensis ecclesiæ, sed & illius Turritanæ ecclesiæ antistitum, directa relatio patefecit. Quapropter visitationis destitutarum ecclesiarum fraternitati tuæ operam solenniter delegamus, quam ita te conuenit exhibere, vt nihil de prouectionibus clericorū, reditu, ornatu, ministeriisque, vel quidquid illud est, in patrimonio eiusdem a quoquā præsumatur ecclesiæ. Et ideo fraternitas tua ad prædictas ecclesias ire properet, & assiduis adhortationibus clerum plebemque earumdē ecclesiarum admonere festinet, vt remoto studio, vno eodemque consensu talem sibi præficiendum expetant sacerdotem, qui & tanto ministerio dignus valeat reperiri, & a venerandis Canonibus nullatenus respuatur. Qui dum fuerit postulatus, cum solennitate decreti omnium subscriptionibus roborati, & directionis tuæ testimonio literarum ad nos veniat consecrandus. Commonentes etiam fraternitatem tuam, vt nullum de altera eligi permittas ecclesia, nisi forte inter clericos earumdem ciuitatum, in quibus visitationis impendis officium, nullus ad episcopatum dignus, quod euenire non credimus, potuerit inueniri: prouisurus ante omnia, ne ad hoc cuiuslibet conuersationis vel meriti laicæ personæ aspirare præsumant, & tu periculum ordinis tui, quod absit, incurras. Monasteria autem si qua sunt in ipsius parochia constituta, sub tua cura disposito, neque quousque illic prius fuerit episcopus ordinatus, esse concedimus, vt sollicitudinis tuæ vigilantia, proposito suo congrua, Deo iuuante, actione respondeat. Data pridie Kalendas Martii, indictione decima.

Grat. dist.
61. cap. 11.

EPISTOLA XXXIX.

GREGORII PAPÆ I.

AD DOMINICVM EPISCOPVM CARTHAGINENSEM.
 Gratiarum actiones reddit, & de cura pastorali admonet,
 & de ecclesiasticis priuilegiis.

Gregorius Dominico episcopo Carthagenensi.

PERLATAS ad nos serius per Donatum atque Quod-
 vultdeum reuerendissimos fratres & coepiscopos no-
 stros, nec non & Victorem diaconum, vel Angelum nota-
 rium vestræ fraternitatis epistolas, summa cum gratulatio-
 ne suscepimus. In quarum etsi nos sustinuisse dispendium
 tarditate putauimus, tamen de vberiori reperimus carita-
 te compendium, vt hac dilatione temporis non interrupta
 videatur, sed nutrita dilectio: quam miserante Domino,
 contemplatione sacerdotii, lectionis vsu, ætatisque in vo-
 bis cognoscimus iam maturitate fundatam. Non enim
 tam large de te flueret, si in tuis plurimas atque vberimas
 venas mentibus non haberet. Hanc ergo matrem custo-
 demque virtutū, sanctissime frater, inconcussa stabilitate
 teneamus. Nullæ in nobis eam subdolorum linguæ immi-
 nuant, nullæ antiqui hostis insidiæ corrumpant. Hæc nam-
 que diuisa iungit, & coniuncta custodit: hæc humilia sine
 tumore subrigit: hæc erecta sine deiectione submittit.
 Per hanc vniuersalis ecclesiæ vnitas, quæ est compago
 corporis Christi, exæquatione mentis gaudet in singu-
 lis, cum sit ei disparilitas in diuersitate membrorum. Per
 hanc eadem membra & alieno gaudio in suis afflictæ exi-
 liunt, & alienis mœroribus etiam in suis læta contabe-
 scunt. Teste enim magistro gentium, dum *si quid patitur* ^{1. Cor. 12.}
unum membrorum, compatiuntur cetera membra: & si gloria-
tur unum membrum, congaudent omnia membra: vos non am-
 bigo de nostra perturbatione ingemiscere, cum nos om-
 nino certum sit de vestra pace gaudere. Quod vero or-
 dinationi nostræ fraternitas vestra congaudet, affectum
 mihi integerrimæ caritatis exhibet. Sed ex considera-
 tione huius ordinis mentem meam, fateor, transuerbe-
 rat vis doloris. Graue namque est pondus sacerdotii:
 prius quippe est sacerdoti necesse, vt ceteris ad exemplum

viuat, ac deinde seruandum, vt mentem per ostensa exem-
 pla non eleuet. De prædicationis semper ministerio cogi-
 tet: intentissimo timore considerans, quod recessurus ad
 percipiendum regnum Dominus & talenta seruis distri-
 buens, dicat: *Negotiamini, dum venio.* Quod profecto nego-
 tium tunc vere nos agimus, si viuendo & loquendo proxi-
 morum animas lucramur, si infirmos quosque cælestis re-
 gni gaudia prædicando in superno amore roboramus, si
 proteruos ac tumidos gehennæ supplicia terribiliter info-
 nando flectimus, si nulli contra veritatem parcimus, si su-
 pernis amicitiiis dediti humanas inimicitias non timemus.
 Quod nimirum exhibens, quasi quoddam se sacrificium
 obtulisse Deo Psalmista nouerat, cum dicebat: *Nonne qui
 oderant te, Deus, oderam illos, & super inimicos tuos tabescebam?
 Perfecit odio oderam illos, & inimici facti sunt mihi.* Sed ad hoc
 ego pondus meæ infirmitatis expauesco, & quod accepto
 regno paterfamilias redeat rationem nobiscum positurus,
 aspicio. Sed qua eum mente sustineo, cui de suscepto nego-
 tio animarum lucrum aut nullum, aut pene nullum repor-
 to? Tua ergo me oratione, frater carissime, adiuua, & qua
 de me formidare me conspicias, in temetipso quotidie ti-
 more prouidæ sollicitudinis pensa. Per caritatis quippe
 compagem, & tua sunt quæ de me loquor, & mea quæ te
 agere concupisco. De ecclesiasticis vero priuilegiis, quod
 vestra fraternitas scribit, hoc postposita dubitatione te-
 neat, quia sicut nostra defendimus, ita singulis quibusque
 ecclesiis sua iura seruamus. Nec cui libet, fauente gratia,
 vltra quam meretur impertior, nec vlli hoc quod sui iuris
 est ambitu stimulante derogo, sed fratres meos per omnia
 honorare cupio, sicque studeo honore singulos subuehi,
 dummodo non sit quod alteri iure ab altero possit oppo-
 ni. Responsalium vero vestrorum moribus valde con-
 gaudeo: in quibus mihi ostensum est quantum me diligi-
 tis, qui ad me electos fratres & filios transmisistis. Data de-
 cimo Kalendas Augusti, indictione decima.

Luc. 19.

Psal. 138.

Grat. 25. qu.
 1. cap. 8.
 Polyc. 3. li-
 bro tit. 15.
 Ioan. diac.
 libro 4. tit.
 1. vit.